

52

CONSCIENTIA
STUDIOSORUM LIPSIENSIIUM,

Quotquot

Tumultui nuper interfuerunt,

1682

Omnium,

Quærens Medicinam & Offerens,

Interprete

D. VAL. ALBERTI, P.P.

LIPSIÆ,

APUD DAVIDEM FLEISCHERUM, Bibliopol.

Literis CHRISTOPHORI FLEISCHERI,

M DC LXXXII.

4,33a

Plutarchus de animi tranquillit. propè fin.

Malè factorum Conscientia, veluti ulcus in carne, in animo pœnitentiam relinquit, pungentem subindè atque sauciantem. Alios enim dolores ratio tollit; pœnitentiam solam efficit, à sese ob pudorem morsibus crebris vexatam & pœnas dantem.

APUD DAVIDEM M. FLEISCHERUM, Bibliop.
LIPSIÆ CHRISTOPHORI FLEISCHERUM,
M. DC. LXXXII.

CONSCIENCIA.

Vulnerata sum & ad vulnerantes, ut me sanent, confugio. Mirum nimis; sed multò magis, quòd iidem, cum seipsos simul fauciarint gravissimè, meâ vicissim ope sanitati sint restituendi. At verò quid mirum? Morbos utrinque nostros exactè novimus; causas eorundem non ignoramus; vires medelæ in manu positas habemus; quid in arte medendi desiderari, quid optari possit ulterius? Enimverò nec falli ego possum nec fallere. Una sum in singulis, sed una mille testes contra singulos. Inite numerum; quot millia testum erunt adversus universos? Interfui ego consiliis vestris; quid? in Vobis fui consulentibus ipsis, melioraque dum svadebam, primum ictum per Vos sed non sine Vobis accepi. Ipsi unà mecum jam tum vulnerati fuistis, quando societatem criminis decrevistis; sed eò deterior vestra fuit conditio, quò minus primam hanc plagam sensistis. Hinc insecutum mox facinus ipsum; sed & novum in me, novum in Vobis vulnus. Agmine factò incedebatis Vos; ego sola resistebam; non sola vulnerata fui. Quot vestigia pedum vestrorum, tot in Vobis vulnera numeravi. Ad Magistratum Vestrum, quamdiu gloriam obsequii servare studuistis, duxi ego Vos; jam invitam me ac repugnantem ad eundem rapuistis ipsi. Jussi à me parère, imperare ausi fuistis. Adversus Patres Filii Vos insurgere, sententiamque, quam ipse Pater Patriæ de Nationibus Vestris

A 2

cer-

certissimè tulerat, in dubium vocare non erubuitis. Imò
verò, quando recessistis, simul ad novum facinus processistis.
Domum, quam alii propter Dominum magni aestimant,
propter eundem Vos ludibrio habuistis, lapidesque, qui me
silente clamarent, jactu temerario irritastis. Tot tantaque
tenebrarum opera luce palàm fecistis; hæc tumultuantis te-
mulentia specimina sicci atque sobrii edidistis. Nihil verò
horum sine vulnere in me, nihil sine vulnere in Vobis tenta-
tum, patratum fuit. Qvis vulnera nostra numeret, quis ef-
ferat? Faciliùs magnitudinem eorum intelligere potestis, si
Deum, si Magistratum, si Parentes & Patronos, si denique Præ-
ceptores intueamini horumque omnium collata in Vos be-
neficia debitè expendatis, aestimetis. Hi nimirum sunt,
quos per latus meum, quantum in Vobis est, pupugistis, vul-
nerastis. Deum in omnibus actionibus vestris honorandum
esse, quotidiè, me monente, percepistis. Quid ad honorem
Dei magnum illud dedecus, quò Vicarios ejus temerariè af-
fecistis? Ordinem, quem subditos inter & Magistratum
ille instituit, Vos evertistis. Ducem me Vobis ab eodem
datam esse, novistis; sed ducentem rejecistis, sauciastis. A-
mabilis ille sed & verendus Principis vultus, qui superiori
annò inter homagii solennia in oculis omnium atque ore,
plaudentibus omnibus, sedebat, animis vestris propemodum
excidit, ut ad mandata ejus, ad præmia & pœnas, quibus Vos,
quotquot hòc locò estis, subjecti estis, humiliter respicere
neglexeritis. In solatium non paucorum Optimo Principi
semper in medio cibus semperque mensa communis; pluri-
mis ærario etiam patente ac favente, quod spem Ecclesiæ &
Reipublicæ, publicis sumptibus, in Vobis suscipit. Tantæ
gratiæ quomodo vel unus dememinisse potuit? Principis est,
committere vices suas Magistratui; vestrum, huic promptè
se submittere. Sed ne juramenti quidem religio, quæ Re-
ctori

ctori obstricti estis Vos, Vos dicto audientes habuit; tantum
abest, ut spontè gloriam parendi meriti sitis. Frustrà ego
eram in occinenda Vobis formula, quâ fidem Academiae in
ipso ejus limine dedistis; imò in adhortando, in dehortan-
do eram frustrà. Sed frustrà haud erat ictus vester, quò
vulnus longè maximum Vos impressistis mihi. Quid tene-
rius me? quid violatione juramenti penetrans magis? Si-
mili vinculo Principi & Academiae obligatus est Magistratus
vester; ille verò dùm volens tenetur suò, vestrum nolente illò
laxatum est à Vobis & perruptum. Tanta inobedientiae vestrae
fuit vis, quam benevolentiae Magistratus vestri opposuistis!
Semper ille ingenia vestra beneficiis potius quam remediis
experiri voluit: semper jura vestra contra injustas aliorum
molitiones integra servare studuit; jurium nomine injurias
sibi à Vobis ipsis inferri, tantum agrè tulit. Quid enim ali-
ud in eo desiderare potuistis, quam quod fortiter & severà,
ubi opus erat, lege Vos amavit? Parentum hic mos est, quem
ille justissimè fecit suum. Sed quid mirum, paterni Vos a-
moris, moris paterni Vos dememinisse, cum Parentum ipso-
rum, & qui sapius hos aequant beneficiis aut superant, Patro-
norum Vestrorum nullam habueritis rationem. Dedeco-
rastis Vos & urbis auctoritatem & Magistrorum, ad quos, ju-
bentibus illis, tanquam ad mercaturam bonarum artium,
profecti fuistis. Quid turpius? quid Filiis & discipulis indi-
gnius? Parentibus, ut vivere, Praeceptoribus, ut benè vivere
possitis, me quotidiè docente, debetis. Utrisque quam pro
tantis beneficiis gratiam rependistis? fortè, ut Parentes ipsi
vivere, ipsi Praeceptores benè vivere desinant, postquam cu-
ra eorum, haecenus in utilitate vestra unicè defixa, in an-
xietatem & mœrorem abierunt. Indè verò quid accedet
Vobis commodi, quid emolumentum? Jacturam facietis be-
nedictionum paternarum & beneficiorum, quibus fortuna

A 3

vestra

vestra huc usque sustinetur: Doctrinae, quam ex ore fidelis-
simorum Magistrorum haurire potestis, penuriam multabi-
tis Vos ipsos. Memini ego, quae à Vobis nunquam divelli
potui, quid consilii à quibusdam (omnes enim non accuso,))
agitatum fuerit: abitionem esse parandam, properandam:
alibi non deesse, à quorum ore in omni eruditionis genere
pendere possitis. Absit omen! praecipitium est, quò consisti-
tis, unde lapsus facillimus. Migrare ex Academia nulli est
prohibitum; sed, me nondum sanata, omnibus valde pericu-
losum. Aegrum habere comitem, molestum est; quid me
Ducem? Sanam me, Vobis nondum sanatis, nullibi habe-
bitis. Mutandus prius est animus quam locus. Emen-
danda virtutibus sunt vitia; offensae novis officiis sanandae.
Certandum est affectibus, sed bonis. Praeceptores Vestri
Vos reluctantes & invitos beneficiis afficere contumaciter
perseverant; num ingrata fugam illa declinabitis? Ten-
tant illi me Vobiscum conciliare; quid invidentis mihi oc-
casione, quam ego vicissim Vobis illos placare possim? Ca-
vete, ne contra voluntatem Parentum & Patronorum Vestro-
rum quid minemini, machinemini; vulnus aliis vulnere, si-
cut scelus scelere punietur. Nunc quidem vulnera nostra,
nondum deplorata esse scio. Admovebo tempestive, si per
Vos licuerit, manum; sanabimurque omnes. Deum, Ma-
gistratum, Parentes, Patronos, Praeceptores graviter offen-
distis. Placet his omnibus, hos placat omnes poenitentia;
sed seria, nec nimis sera. Per hanc purgatur vulnus à pure;
quò remotò instillabo Vobis reverentiam erga Deum, veram
illam unicamque panaceam, quae vulneribus reliquis omni-
bus facile medebitur. Deum reverentes non resistetis Ma-
gistratui, qui à Deo est; non negligetis iussa Parentum &
Patronorum monita, à quibus, post Deum, vita & fortuna
vestra pendet; non molesti eritis Praeceptoribus, qui ad De-
um

um ipsum Vos perducunt. Omnibus suum, Superioribus fides & obsequium vestrum, Vobis favor illorum & patrocinium constabit. Loquor de curatione vulnerum tanquam certâ. Quantum enim medelæ huic meæ tribuere possim, experta scio; nec nulla spes in Vobis ipsis comparet. Vidi ego, qui ex Vobis inter audiendum divinos præcones, vulnus vestrum acriter, ceu par est, atrectantes, lachrymas effunderent. Certissimum hoc indicium ejectæ jam purulentæ facis. Numeravi non paucos, publicè privatimque Doctoribus suis constanter adhærentes, & salutare doctrinas animis calamisque diligenter excipientes. Magna hæc recuperatæ sanitatis pars est: quid desperem de majoribus ejus incrementis? Plerique inter Vos, me teste, per incogitantiam magis quam malitiam, audaciori animo quam consilio, lapsi sunt; homini similes, qui à turbine abreptus dejicitur in flumen; quid agrè feratis, esse, qui extrahere Vos inque securitatem asserere velint? Pauci studiò se dederunt præcipites, comparandi illis, qui ex desperatione profiliunt in undas, quibus mox suffocentur. Periculum horum præsentissimum, nisi Deus ex machina. Adest verò ille, modò ipsi non defuerint sibi. Adsum & ego, volens & potens sanare, ut & ego in illis saner ipsa. Quod si manum meam non admiserint, insana torquebo non sanos, meumque vulnus novis ipsorum vulneribus vindicabo. *Nolite enim putare, quemadmodum in fabulis sæpenumerò videtis, eos, qui aliquid impiè scelerateque commiserint, agitari & perterreri furiarum tædis ardentibus. Sua quemque fraus, & suus terror maximè vexat: suum quemque scelus agit amentiaque afficit:*

Cicero in Orat.
pro Sex. Roscio Amerino.

*afficit: sua mala cogitationes conscientiaque
animi terrent. Ha sunt impiis assidua domestica-
que furia: Ego ipsa sum vermis eorum, qui non
moriatur, & ignis eorum, qui non extin-*
guetur.

CON
STUDIOSO

Tumultu

Quærens

D. VAL

APUD DAVID
Literis C

A
IUM,

t, 1682

s,

pol.

52

4,33^a

